

spectacol a tenorului dominican (născut în Republica Dominicană, adică!) Francisco Casanova.

În schimb, când Floria Tosca a intrat în scenă, plăcerea de a constata suplețea și frumusețea eroinei lui Puccini mi-a fost repede risipită de *vibrato*-ul lăbărtat și de intonația adesea imprecisă pe care probabil că glasul cântăreței germane Nadia Michael le-a căpătat din pricina neinspiratei sale treceri de la condiția de mezzosoprană la aceea de soprană.

Noroc cu *Angelotti* (cărui Octavian Vlaicu i-a împrumutat și noblețea staturii, și pe aceea a cântului), cu *Spoletta* (Cristian Bălășescu), cu *Sciaronne* (Dan Pataca) și cu celelalte personaje episodice (*Temnicerul* lui Iulian Iosip sau *Păstorul nevăzut* al Narcisei Brumar), convingător jucate de către soliștii teatrului timișorean...

Dar, mai ales, noroc cu septuagenarul bariton german Franz Grundheber, care a creat un Scarpia pe cât de seducător ca înfățișare, pe atât de odios prin imensa lui ticăloșie, cântând cu o voce a cărei perfecțiune timpul n-a știrbit-o nicicum și cu o bogăție a expresiei pe care experiența unei îndelungi și importante cariere lirice a rafinat-o la maximum.

Clasic atât ca regie, cât și ca decoruri – bulgarul Boris Stoianov meritând o distincție aparte pentru picturile (*Madona cu Pruncul* și *Maria Magdalena*) care împodobesc capela bisericii și, mai cu seamă, pentru tabloul din biroul-biblioteca al Palatului Farnese (*Martiriul Sfântului Sebastian*, a cărui contemplare sugerează publicului invizibilă tortură la care este supus Cavaradossi) – și costume (căci îmi închipui că acela – stupid și anacronic – al lui Cavaradossi îi aparține solistului însuși, iar nu ansamblului de veșminte create de către Krisztina Nagy...), spectacolul Operei Naționale din Timișoara m-a entuziasmat prin calitatea interpretării muzicale, susținută de o orchestră excelentă și coordonată de un dirijor – italianul David Crescenzi – capabil să asigure în chip remarcabil sincronizarea și echilibrul dintre voci și instrumente, mobilitatea acompaniamentului permițând continuu cântăreților o neîngrădită libertate de expresie.

Când reluarea bate premiera

Dacă tot n-a fost în stare să includă anul acesta nici măcar o interpretare (fie ea și în concert!) a lui *Oedipe* (lucru care nu s-a mai întâmplat niciodată, în cele 17 ediții anterioare ale reuniunii internaționale închinată celui mai important muzician român din toate timpurile!), bine cel puțin că Festivalul „Enescu” și-a propus să readucă pe afișe spectacolul-coupé cu celelalte două capodopere interbelice ale componisticii noastre – baletul *La piață* de Mihail Jora (1931) și opera *O noapte furtunoasă* de Paul Constantinescu (1935). Paradoxal, pe jumătate reluare (opera) și pe jumătate premieră (baletul), reprezentația Operei Naționale din București a început cu o surpriză plăcută și s-a sfârșit cu una cum nu se putea mai neplăcută...

Cea plăcută a fost interpretarea operei la un nivel remarcabil de precizie și tensiune dramatică, asigurat de o echipă solistică omogenă (Mihnea Lamatic în *Jupân Dumitrache*, Ion Dimieru în *Ipingescu*, Mihai Lazăr în *Chiriac*, Mariana Colpoș în *Veta*, Cristina Eremia în *Zița*, Adriana Alexandru în *Spiridon* și Valentin Racoveanu în *Rică Venturiano*) și de o orchestră perfect pusă la punct, sub conducerea unui muzician (Cornel Trăilescu) înzestrat (chiar și astăzi, la vârsta de 81 de ani!) cu o

forță pe măsura adânciei înțelegerii a partiturii – capacitate de pătrundere pe care i-au conferit-o, deopotrivă, propria experiență de compozitor și îndelunga practică dirijorală (aproape jumătate de secol numai la pupitrul Operei bucureștene!). Este drept că, în proporție de aproape 50%, distribuția a fost alta decât aceea comunicată inițial în caietul Festivalului și prezentată pe larg chiar în programul de sală general din ziua respectivă (unde figurau Paul Basacopol în *Jupân Dumitrache*, Gabriel Năstase în *Chiriac* și Anna Mirescu în *Zița!*), așa că probabil nu toți spectatorii au știut pe cine aplaudau în acea seară, în montarea plină de haz a regizoarei Cătălina Buzoianu...

Surpriza neplăcută a fost maniera în care artista clujeancă Livia Tulbure-Gună a transformat libretul baletului (mutându-i acțiunea cu câteva decenii bune mai târziu decât o imaginase însuși compozitorul Mihail Jora și prefăcând-o într-o expresie clară a „luptei de clasă”) și i-a conceput coregrafia (în stilul spectacolelor de pe Broadway). Cineva nimerit întâmplător în sala Operei ar putea crede că se află în fața vreunui dintre „dansurile tematice” ale brigăzilor de amatori de pe vremea de tristă amintire a Festivalului Național „Cântarea României”: muncitorii (conduși de unul – interpretat de Alin Gheorghiu – care pare a meșteri la călușei, dar despre care, în relatarea subiectului, ni se spune că este chiar Proprietarul caruselului, iar în foaia de distribuție e numit – cu un termen care desigur că nu există în dicționar! – „Caruselistul”) se confruntă cu „exploatorii” (nu e foarte clar de cine fiind reprezentați: de Angajator sau de Afacerist?), iar femeile de treabă (legate la cap cu basmale, evident!) se încaieră cu prostituatetele (obligatoriu roșcate, fiindcă toate poartă peruci identice!). În această ambianță, eroina baletului – devenită chelneriță într-un bar de noapte, dar rămasă tot la numele (anacronic) de *Chiva* (Adela Crăciun) – rezistă cu demnitate propunerilor imorale ale *Afaceristului* (Antonel Oprescu) care vrea să o cumpere cu o haină de blană, dar în schimb îi face o curte deșănțată *Polițistului* (Virgil Ciocoiu), numai pentru a se pricopsi și ea cu un fel de fugar oribil (însă... roșu și foarte lucios!) pe care acesta i l-a dăruit *Logodnicei* (Magdalena Rădulescu). Singurul lucru inteligent în toată această aiureală este faptul că *Bețivul* din libretul original este numit acum *Cetățeanul turmentat* (făcând trimitere la alta dintre piesele lui Caragiale decât aceea cu care baletul face aici pandant); din păcate, însă, nici personajul acesta (susținut de Valentin Stoica) și nici cei *Trei golani* (Cristina Mitu, Vittorio Malangone și Vicențiu Popescu) n-au pic de umor.

De ce-o fi trebuit să fie înlocuită montarea de-acum cinci ani a lui Ion Tugearu, nu pricep în ruptul capului! [Simt nevoia să reproduc ce scriam atunci despre acea versiune: „Cu experiența de discipol al Floriei Capsali și cu originalitatea de coregraf cu puternică individualitate, Ion Tugearu imaginează un dans românesc în care umorul și virtuozitatea tehnică se contopesc în chip fericit, iar eroii lui își află interpretii cei mai potriviți: *Chiva* Simonei Șomăcescu este plină de temperament, dar și de o neașteptată candoare; *Plutonierul* interpretat de Antonel Oprescu se arată (afectat) marțial și (sincer) înflăcărat în același timp; *Bețivul* lui Cristian Crăciun are tot hazul „turmentării”, fiind secondat cu brio de taraful lui George Mocanu și Gabriel Luca; *Vânzătorul* întruchipat de Cătălin Caracaș se agită convingător (dar... zadarnic!) să-și apere marfa; câțiva pungași anonimi buzunăresc abil trecătorii, iar pâlcul masiv de florărese își etalează cu suavă energie coșurile multicolore.”] Noroc că elementul principal din inspirata scenografie a Vioricăi Petrovici (călușei care unesc cele două imagini ale mahalalei de altădată, imortalizate în operă și în balet) s-a păstrat, cu tot cu darul lui miraculos de a prinde să se rotească în momentele-cheie ale acțiunii...